

Fremtidens kommunale 10. klasse

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasiers (DEG) interesse for 10. klasse bunder i et ønske om, at de unge vælger ungdomsuddannelse på et reelt oplyst grundlag, og at mange flere vælger en erhvervsuddannelse. Da søgetallet pt. ligger på 19,4% af en ungdomsårgang, bør alle midler tages i brug for at nå de politiske målsætninger om 25% i 2020. Derfor skal det også drøftes om det 10. skoleår i højere grad kan bidrage til at opfylde denne målsætning og i så fald hvordan?

10. klasse er i dag et ekstra skoleår for de elever, der har brug for at dygtiggøre sig i nogle fag, modnes eller er usikre på valg af ungdomsuddannelse. Dette notat har fokus på den 10. klasse, som er kommunernes ansvar, og som i dag udbydes på folkeskoler, 10. klassecentre, ungdomsskoler og erhvervsskoler. Notatet vedrører ikke 10. klasse på efterskolerne.

DEG mener, at den kommunale 10. klasse af de unge skal opleves som et nyt uddannelsesforløb frem for afslutningen på grundskolen. Skoleåret skal have fokus på at give de unge de kompetencer og den afklaring, der skal til for at komme videre på en ungdomsuddannelse. Der skal være plads til at få nye fag og mulighed for faglig fordybelse. Mange elever har brug for et miljøskifte, og det taler for at placere undervisningen i nye fysiske rammer. Det spiller ikke mindst en rolle, hvis flere skal inspireres til at vælge en erhvervsuddannelse.

DEG foreslår derfor, at man erstatter de eksisterende 10. klassestilbud – almen 10. klasse, EUD10 og 20/20 - med ét 10. klasses tilbud, der har til formål at gøre eleverne uddannelsesparate og udfordre deres uddannelsesvalg. Skoleåret skal bruges til at introducere og vejlede til alle ungdomsuddannelser, så eleverne efterfølgende kan træffe valg af ungdomsuddannelse på et oplyst og kvalificeret grundlag. Da den anvendelsesorienterede og praksisfaglige undervisningsform fylder meget lidt i grundskolen i dag¹, er det vigtigt, at den nye 10. klasse gør særligt meget ud af at introducere eleverne til det praksisfaglige og projektorienterede.

Erhvervsskolerne har stor erfaring med erhvervs- og ungdomspædagogiske læringsmiljøer, hvor eleverne kan stifte bekendtskab med en anvendelsesorienteret tilgang til undervisning ved at omsætte teori til praksis i relation til et konkret fag. Værkstedundervisning og anden praksisnær undervisning medvirker til et fagfagligt miljø, hvor eleverne har mulighed for at møde og afprøve forskellige uddannelser, som vil styrke elevernes valgkompetencer.

Det er afgørende, at 10. klasse forbliver et frivilligt tilbud for unge, der gerne vil have et ekstra skoleår inden den egentlige start på ungdomsuddannelse. Unge, der fremover har brug for en særlig og mere intensiv

¹ En styrket undervisning i udskolingen. EVA. Marts 2016

indsats for at blive klar til en ungdomsuddannelse efter 9. kl., skal visiteres til den forberedende ungdomsuddannelse, FGU.

Hvad skal fremtidens kommunale 10. klasse indeholde?

Elever i fremtidens kommunale 10. klasse skal møde et fagligt og socialt uddannelsesmiljø, en erhvervsfaglig pædagogik og en skoleramme, som vil være med til at føre dem sikkert og trygt hen mod valget af ungdomsuddannelse. De skal ikke være i tvivl om, at de skal i gang med noget nyt, fordi de netop har brug for et scenskift for at blomstre og gøre brug af deres potentiale.

I løbet af 10. klasse bør eleven afklares i forhold til uddannelsesretning og graden af teoretisk og/eller praksis faglighed eleven vil gå efter i en kommende ungdomsuddannelse. Kort sagt skal der skabes grundlag for valg af hovedområde på erhvervsuddannelserne eller studieretning i gymnasiet og den unge skal afklares ift., om den unge ønsker en ren praktisk erhvervsuddannelse, en kombineret praktisk og teoretisk eud med eux eller en ren teoretisk stx/hf, hhx eller htx.

Derfor er det vigtigt, at nedenstående elementer indgår i 10. klasse:

- Eleverne skal gennemføre obligatoriske fagpakker/projekter/temaer, der giver dem et kvalificeret grundlag for at vælge mellem erhvervsuddannelsernes fire hovedområder og mellem de gymnasiale retninger stx/hf, hhx og htx.
- Supplering i obligatoriske grundfag, særligt med fokus på dansk og matematik, men også andre grundfag der kan være relevante inden for de uddannelsesområder, eleven har interesse for. Det skal hjælpe eleverne til at opfylde adgangskravene til erhvervsuddannelserne og gymnasiet og øge deres muligheder for at gennemføre en ungdomsuddannelse fx bestå overgangskravene i erhvervsuddannelserne.
- Valgfag inden for erhvervsuddannelsernes hovedområder og inden for kerneområderne i de gymnasiale uddannelser stx/hf, hhx og htx, således at eleverne for mulighed for at prøve kræfter med de emner, som de vil møde i deres fremtidige ungdomsuddannelse.

Den kommunale 10. klasse kan med fordel placeres på erhvervsskolen

Erhvervsskolerne har gode erfaringer med at drive den kommunale 10. klasse gennem en driftsoverenskomst. Det giver det ønskede miljøskift og bringer eleverne tættere på den ungdomskultur som præger de erhvervsrettede uddannelser² og især erhvervsuddannelserne. Eleverne skal naturligvis fortsat frit kunne vælge en hvilken som helst ungdomsuddannelse.

Flere aktører er bekymret for, at en placering på en erhvervsskole vil betyde, at eleverne får urimelig stor afstand til deres 10. klasses tilbud. Man må antage, at hvis et 10. klasses tilbud placeres på en erhvervsskoleafdeling, der ligger i kommunen, er der ikke et problem. DEG har derfor opgjort, hvor mange kommuner der ikke har en afdeling af en erhvervsskole. Hovedkonklusionerne er:

1. Der er 26 kommunerne, som ikke har en erhvervsskoleafdeling
2. Fratrasket de fire ø-kommunerne, er der tale om 22 kommuner

² Hhx og htx

3. Af de 22 kommuner er der tre, som i dag ikke har et 10. klasses tilbud og én, der allerede har driftsoverenskomst med en kommune. Det efterlader 18 kommuner.

4. Rejsetider fra disse 18 kommuner fordeler sig således:

Under 20 min:	5 kommuner
Mellem 20-30 min:	8 kommuner
Mellem 30 og 40 min:	4 kommuner
41 minutter	1 kommune (Hørsholm)

I de beregnede rejsetider er der taget udgangspunkt i de nuværende rejsetider (disse vil muligvis kunne optimeres). Det vurderes derfor, at rejsetiderne udgøre et begrænset problem, men der kan naturligvis være lokale forhold, herunder på øerne, som taler for en tilpasset løsning,

Anbefalinger

- 1) Der etableres én type kommunal 10. klasse, som skal sikre eleverne kompetencer til at foretage et kvalificeret valg af ungdomsuddannelse og giver den enkelte elev mulighed for at dygtiggøre sig med henblik på at bestå adgangskravene til de forskellige ungdomsuddannelser
- 2) Kommunerne bibeholder ansvaret, men indgår på baggrund af et udbud en driftsoverenskomst med den bedst egnede udbyder ift. indholdet
- 3) 10. kl. struktureres i projekter, der giver den enkelte unge erfaringer med forskellige fagområder og forskellige niveauer af boglighed/praksisfaglighed. Der udbydes desuden opkvalificering i almenfag
- 4) Der tilbydes en række valgfag, der yderligere kan kvalificere den enkelte unges uddannelsesvalg